

Van Rechterenallee

- onze straatnamen 3 -

**D. Hesselink-
Zweers en
E. Wolbink**

In het derde deel van deze serie richten we onze aandacht op de Van Rechterenallee. Deze straat ligt - net als de Van Laarstraat en Schotlaan - in het oudste deel van de Marslanden. De eerste woningen in deze nieuwbouwwijk werden kort na de millenniumwisseling in gebruik genomen. Een aantal straten in dat oudste deel zijn vernoemd naar personen die in de geschiedenis van Hardenberg een vooraanstaande plaats hebben ingenomen. Een ander deel is vernoemd naar adellijke geslachten die in de voorbije eeuwen in het bezit waren van de havezate Heemse of Collendoorn. Het geslacht Van Rechteren is er daar een van.

**Penseeltekening van
't Huys te Grams-
bergen, ca. 1723
vervaardigd door
Jacobus Stellingwerff
(1667-1727). (Collectie
Bibliotheek Rotterdam)**

Het oud adellijk riddermatig geslacht Van Rechteren is al vele eeuwen verbonden met onze regio. Volgens het boek 'De Ridderschap van Overijssel' behoorde het geslacht Van Rechteren tot de top tien van omvangrijkste riddermatige families in onze provincie. Ze namen daarop zelfs de tweede plaats in, achter de familie Sloet. Al in de vroege 14de eeuw bewoonden zij het bekende kasteel Rechteren in de gelijknamige buurtschap bij Dalfsen. Het zou echter nog vier eeuwen duren, eer ze ook bezittingen verwierven in de huidige gemeente Hardenberg.

Havezate Gramsbergen

In 1726 namelijk werd de havezate en heerlijkheid Gramsbergen verkocht bij resolutie van de Staten van Overijssel. De hoogste bieder en koper

was Reinhard Burchard Rutger graaf van Rechteren (1702-1780). Het jaar erop vond de daadwerkelijke overdracht plaats voor het schoutengericht van Hardenberg, nadat het aankoopbedrag van ruim veertigduizend gulden volledig was betaald. In 1727 werd de 25-jarige graaf 'verschreven' in de Ridderschap.

Reinhard was de oudste zoon van de beroemde landdrost van Salland, Adolf Hendrik *des Heiligen Rijks rijksgraaf* van Rechteren (1656-1731), vrijheer van Almelo en Vriezenveen, en van Sophia Juliana von Castell-Rüdenhausen. Die luxe titel, des Heiligen Rijks rijksgraaf, was Adolf Hendrik in 1705 geschonken door de Duitse keizer Joseph I in Wenen. Adolf had zich o.a. verdienstelijk gemaakt door zijn rol als mediator in een conflict op de Balkan dat in het voordeel van de keizer was uitgekapt.

Adolf Hendrik en zijn vrouw hadden twaalf kinderen, drie dochters en negen zonen. De dochters trouwden met mannen van aanzien en de zonen kwamen ook uitstekend terecht. Naast een militaire of geestelijke loopbaan kwamen ze allemaal in het bezit van een havezate. Om deel te nemen aan de regering van Overijssel (de Ridderschap en Steden) was het in die tijd noodzakelijk dat men naast veel geld in het bezit was van zo'n adellijk huis.

In 1733 zou zoon Reinhard, de nieuwe vrijheer van Gramsbergen, hoogschout worden van de stad en meierij van 's-Hertogenbosch. Een hoogschout was een hoge functionaris die in belangrijke rechtszaken moest beslissen. Van Rechteren handelde rechtszaken af waartoe de schouten niet bevoegd waren. Zo velde hij onder andere in 1750 het vonnis over het 'booswicht' Jan van Lieshout (alias Jan de Wit), oud 38 jaar, die

verschillende (roof)diefstallen had gepleegd. Van Rechteren deed deze - voor ons nu opmerkelijke - uitspraak:

Verklaren voor recht, dat de gevangene gebracht zal worden ter plaetse alwaer men hier gewoon is de executie van de criminele justitie te doen, en aldaer door den Meester van den scherpen Gerechte op een rad gebonden, met een gloeiende tang in beide zyne beenen genepen, en vervolgens het hoofd op een pen gezet, en dan wijders het doode Lichaem naer het Buiten-gerecht gebragt, en aldaer op een rad gelegd, en het hoofd aldaer op een pen gezet zal worden...

Portret van Reinhard Burchard Rutger graaf van Rechteren, heer van Gramsbergen (1702-1780). (Collectie RKD Den Haag)

Reinhard was lid van de Gedeputeerde Staten van Overijssel en door hen afgevaardigd in de Staten-Generaal der Verenigde Nederlandse Provinciën. Verder was hij lid van de organisatie over de oorlogsvloot, als *gecommitteerde ter Admiraliteit De Maze* (Rotterdam). Hij was de leider van de anti-stadhouderlijke partij in Overijssel. Verder was hij nog erfmarkerichter van Ane en Ennevelde.

In hetzelfde jaar waarin hij hoogschout werd (1733), trouwde Reinhard in Den Haag met Maria Louisa barones van den Boetzelaer. Het echtpaar vestigde zich aanvankelijk in de regeringsstad. De volkstelling van 'het stedeken Gramsbergen' in 1748 laat echter zien dat de heer en vrouw van Gramsbergen en hun kinderen in die tijd de havezate bewoonden. Ze werden geholpen door een gouverneur (die de kinderen les gaf), een kamenier (een vrouwelijke bediende die de vrouw des huizes hielp met aankleden, kappen en andere werkzaamheden), vier knechten, een jager en drie dienstmeiden. De kinderen van Reinhard en Maria waren: Adolf Hendrik Jacob Godefroy (1734-1735), Magdalena Sophia Elijsabeth Juliana (1735-na 1790), Jacob Godefroy (1736-1831), Adolf Hendrik (1738-1805), Vincent Willem (1739-1762), Fredrik Rudolf Carel (1741-1819), Christiaan Lodewijk (1744-1820) en Leopold Casimir (1747-1795).

Het heraldisch wapen van het geslacht Van Rechteren.

Reinhard bezat, naast de havezate Gramsbergen, verschillende onroerende goederen in onze regio, zoals de landerijen *de Attmer* en *het Stalleken*, gelegen bij Gramsbergen. In 1742 kocht hij van de provincie de borgvrede De Slinge (de Slingenberg) in Den Velde. Vaak was Van Rechteren afwezig, verbleef dan voor zijn werk in Den Haag. Daar werden ook al zijn kinderen geboren.

Reinhard's oudste zoon, Jacob Godefroy (1736-1831), werd in 1761 verschreven in de Ridder-schap. Vier jaar later werd hij benoemd tot gezant van de Staten-Generaal in het Russische Sint Petersburg. De Rotterdamse Courant van 16 februari 1765 maakte daar melding van: Op maandag laatstleden hebben Haar Hoog Mogende tot extraordinaris envoyé bij hare Keizerlijke Majesteit van geheel Rusland aangesteld, den hoogwelgeboren heer Jacob Godefroy grave van Rechteren, heer van Gramsbergen, lid van de Ridder-schap van de Provintie van Overijssel. Zeven jaar later werd Jacob ambassadeur aan het Hof in Madrid en huwde hij met een Spaanse 'schone', genaamd Iñez Maria d'Aguirre comtessa d'Yoldi. Jacob Godefroy overleed op 27 juli 1831 in Parijs als oud-minister van de Republiek der Vereenigde Nederlanden, zoals blijkt uit de Haarlemmer Courant.

Een andere zoon van Reinhard Burchard Rutger graaf van Rechteren, genaamd Christiaan Lodewijk (1744-1820), werd van 1772 tot 1776 verschreven in de Ridder-schap vanwege de havezate Gramsbergen. Christiaan zien we straks uitgebreid terug als eigenaar en bewoner van de havezate Collendoorn. In 1776 liet zoon Adolf Hendrik van Rechteren (1738-1805) zich, naast zijn vader, als ridder namens de havezate Gramsbergen verschrijven. Adolf was luitenant-generaal, commandeur van Zutphen en Arnhem, lid van *de Hooge Militaire Vierschaar* en president van de Hoge Krijgsraad. Hij verbleef zelden in onze regio, vestigde zich eerst in Utrecht en later in Zutphen en zou, door het vroegtijdig overlijden van zijn vrouwen, drie keer in het huwelijk treden. Hij stierf op 4 december 1805 in Den Haag en werd begraven in de Grote Kerk aldaar.

De 'oude' Reinhard Burchard Rutger van Rechteren, heer van Gramsbergen, overleed op zondag 23 januari 1780 in Den Haag en werd drie dagen later vervoerd naar Almelo, alwaar zijn lichaam werd bijgezet in het familiegraf. Zijn jongste zoon, genaamd Leopold Casimir (1747-1795)

Medaillon met de beeltenissen van Adolph Hendrik graaf van Rechteren en zijn tweede echtgenote Henriette Christine Alexandrine Torck.

Silhouetkening van Leopold Casimir graaf van Rechteren (1747-1795) in uniformrok met epauletten, geplisseerde jabot, poederpruik met lange omwikkelde staart.
(Collectie RKD Den Haag)

Olieverfschilderij met afbeelding van Christiaan Albrecht graaf van Rechteren, heer van Collendoorn (1711-1747), geschilderd door J.P. Koets. (Collectie RKD, Den Haag)

kocht vervolgens de havezate uit de boedel voor een bedrag van vijftigduizend gulden. Hij zou de volgende zijn die in de Ridder- schap verschreven werd namens Gramsbergen.

Leopold was kolonel in het Staatse leger. Hij overleed in 1795 in Koningsbergen, het huidige Kaliningrad in Rusland. Het uit zijn huwelijk geboren kindje Maria Louisa werd slechts een jaar oud.

Zodoende kwam de havezate in de handen van zijn weduwe en haar tweede echtgenoot Wolter Cidonius baron van Coevorden. Daarmee kwam een einde aan de band van het geslacht Van Rechteren met de havezate Gramsbergen.

Havezate Collendoorn

Dichterbij de Marslanden lag de havezate Collendoorn. In 1731 werd dit adellijk goed met bijbehorende landerijen en erven bij opbod verkocht door de erfgenamen Blanckvoort. In de Amsterdamse courant van 27 september was de verkoop aangekondigd:

Op vrijdag den 19 october 1731, zal in de Provincie van Overyssel in het stedeken Hardenberg worden opgehangen en vrijwillig aen de meest biedende worden verkogt het aloud Adelyk Huys en Havesate den Collendoorn, met alle daer onder gehorende Erven, Landeryen en Catersteden, Bossen en Houtgewassen, Veenen en Veene-Slagen, Vissery en regt van Verschryvinge in de Ridderschap van Overyssel, ook met de Leenkamer van verscheyde Leenen en vordere prærogativen en privilegien so als dezelve Goederen in gemelde Provincie onder het Quartier van Zalland by de riviere de Vegt gelegen zyn. Nader informatie is te bekomen by den Advocaet A.H. Putman te Deventer, Scholtus Voltelen tot Hardenberg, en by H. Gewin Wynkoper te Delden.

Ruim tienduizend gulden telde de nieuwe eigenaar, Christiaan Albrecht graaf van Rechteren (1711-1747) neer voor deze onroerende goederen ten noorden van Hardenberg. Christiaan was de zevende zoon van de landdrost Adolf Hendrik rijksgraaf van Rechteren van Almelo en een broer-

tje van Reinhard Burchard Rutger, de heer van Gramsbergen. Zeven jaren later pas zou de havezate officieel aan hem worden overgedragen en nog datzelfde jaar liet Christiaan zich ervan verschrijven in de Ridderschap. Hij werd in 1740 benoemd tot kolonel der cavalerie en commandeur van de vesting Hulst in Zeeuws Vlaanderen. Hij was 'keizerlijk kamerheer'. Christiaan overleed al in 1747 in Zwolle, getrouwd, maar kinderloos. Drie jaar voor zijn overlijden had Christiaan de Collendoornse bezittingen overgedragen aan zijn jongste broer Leopold Casimir van Rechteren (1717-1778). Deze werd in 1744 verschreven in de Ridderschap vanwege Collendoorn. Ook Leopold ging het leger in, werd ritmeester bij het regiment van de Prins van Hessen-Philippsthal en gaf uiteindelijk, tot aan zijn dood, leiding aan een eigen (het 9de) regiment infanterie, genaamd: het

regiment Van Rechteren. Hij verwierf in 1747 lauweren door met zijn manschappen dapper het fort *Kijk in de Pot* bij Bergen op Zoom te verdedigen tegen de Fransen in de zgn. Oostenrijkse Successieoorlog. Na de overrompeling van die stad had zijn regiment zich als enige nog geruime tijd in de stelling weten te handhaven. Tot drie maal toe was de vijand buiten de palissaden teruggedrongen, maar uiteindelijk had ook het regiment Van Rechteren de strijd moeten staken. Door zijn kloekmoedig optreden werd zijn leven - als eerbetoon - gespaard. Hij werd later luitenant-generaal der infanterie en commandant van de vesting Hulst. Hij was getrouwd met Louise

Eleonora gravin von Erbach Schönberg, maar ook dit huwelijk bleef kinderloos. Hij overleed in 1778 te Hulst, ruim 61 jaar oud.

De adellijke bezittingen verwisselden regelmatig van eigenaar. De havezate Collendoorn was al in 1757 door Leopold overgedragen aan zijn oudere broer Reinhard Burchard Rutger van Rechteren, de heer van Gramsbergen. Leopold zelf werd vervolgens verschreven vanwege de havezate Den Dam in het kerkdorp Hellendoorn. Grote broer Reinhard bezat vanaf die tijd twee havezaten, zowel Collendoorn als Gramsbergen. In 1771 liet Reinhard zijn zoon Adolf Hendrik verschrijven van de Collendoorn en op 20 oktober 1772 werd zijn zoon Christiaan Lodewijk verschreven vanwege de havezate Gramsbergen. In 1776 gingen de gebroeders Van Rechteren een onderlinge ruiling aan, waarna Christiaan Lodewijk zich van de havezate Collendoorn en Adolf Hendrik zich voortaan van de havezate Gramsbergen liet verschrijven in de Ridderschap van Overijssel.

Christiaan Lodewijk graaf van Rechteren was in 1744 geboren in Den Haag en op 24 mei van dat jaar gedoopt in de Grote Kerk aldaar. Deels bracht hij zijn jeugd door op de havezate in Gramsbergen, wonend bij zijn vader en moeder. Toen hij dertig was, trouwde hij, in 1775 in Heemse, met de zeventienjarige Ermgard Ebella Juliana barones van Raesfelt, de erfdochter van de havezate

Fragment van een kaart, vervaardigd door M.A. Snoeck, met in het midden het Huys Collendoorn, ca. 1750.

Portret van Leopold Casimir graaf van Rechteren, heer van Collendoorn (1717-1778). (Collectie RKD, Den Haag)

De huwelijksvoorwaarden van het bruidspaar Christiaan Lodewijk graaf van Rechteren, heer van Collendoorn (1744-1820), en Ermgard Ebella Juliana barones van Raesfelt, anno 1775. (Collectie Huis Rechteren, Historisch Centrum Overijssel)

Heemse en dochter van 'onze' dichteres Clara Feyoena. Van dit huwelijk zijn de zogenaamde 'huwelijksvoorwaarden' bewaard gebleven in het archief van het kasteel Rechteren. Daarin werd ondermeer beschreven dat de ouders van de bruidegom de havezate Collendoorn schonken aan het bruidspaar. De ouders van de bruid gaven de rechten van de leenkamer van het Huis Collendoorn, waardoor de leenkamer en de havezate voor het eerst in lange tijd weer in één hand kwamen. Naast de leenkamer werden het *erve Doezeman* in Collendoorn inclusief het *halve veeneslag van het Ruitminck*, het *erve Helkink of Japiks* te Rheeze en enkele tienden van erven aldaar door de ouders van de bruid als huwelijkscadeau gegeven.

In 1777 werd hun eerste kind, Maria Clara, geboren op het Huis Collendoorn, zoals blijkt uit het doopboek van Heemse. Twee jaar later kregen ze een zontje, genaamd Reinhart Isaac. Het huwelijk was echter van korte duur, want Ermgard overleed op 24 januari 1780, slechts 22 jaar oud. Daags ervoor was eveneens zijn vader, de oude Van Rechteren gestorven.

De jonge weduwnaar, Christiaan Lodewijk, had - net als zijn broers - gekozen voor een militaire carrière. Hij werd kapitein ter zee. In 1772 had hij als 28-jarige al de rang van commandeur. In dat

jaar werd hij op 21 januari door de prinserfstadhouder Willem IV aangesteld tot kapitein ter zee voor de afdeling Friesland. Drie jaar later voerde Christiaan Lodewijk het commando over het oorlogsfregat *De Eendracht*, een schip met 24 kanonnen aan boord. Fregatten waren snelle zeilers en zwaar genoeg bewapend om in vreedstijd koopvaarders te escorteren in gebieden die door piraten onveilig werden gemaakt. In oorlogstijd konden ze zelfs een plaats in de linie innemen.

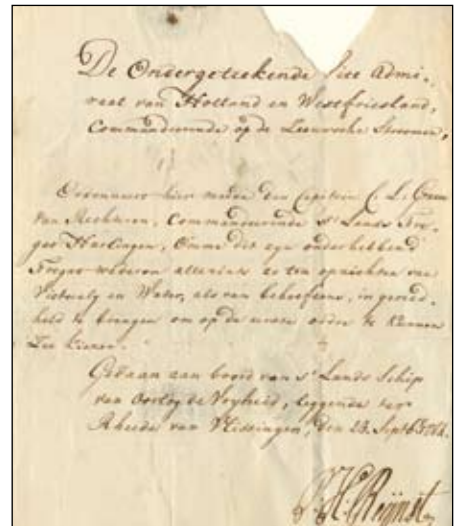
Later voerde hij het commando over het oorlogsschip de *Prinses Maria Louisa*. Dit fregat moest de koopvaardij schepen begeleiden en beschermen op hun weg naar Lissabon, Cadiz en de Middellandse Zee. De thuisbasis lag in het zgn. Vlie bij Den Helder. Het jaar erop was *De Eendracht* weer 'zijn' schip en voer hij naar de kust van Marokko en de Straat van Gibraltar. Vervolgens is Christiaan Lodewijk enkele jaren extra-ordinaris kapitein, dus tweede kapitein op een schip geweest, maar in maart 1779 werd hij opnieuw door 'zijne doorluchtigheid' aangesteld tot eerste kapitein.

Op 9 maart 1782, twee jaar na het vroegtijdig overlijden van zijn vrouw, werd hij door de Admiraliteit van Friesland benoemd tot commandant van het oorlogsfregat 'Harlingen', met 44 kanonnen aan boord. Aan het einde van 1782 verscheen

in de *Amsterdamsche Courant* de volgende oproep:

De Zeekapitein C.L. Graave van Rechteren tot Collendoorn laat een ieder waarschouwen dewelke zig heeft laten engageeren op 's Lands fregat van Oorlog, genaamt Harlingen, onder deszelfs commando, zig op den 31sten deezer, des voor-demiddags, aan boord te begeeven.

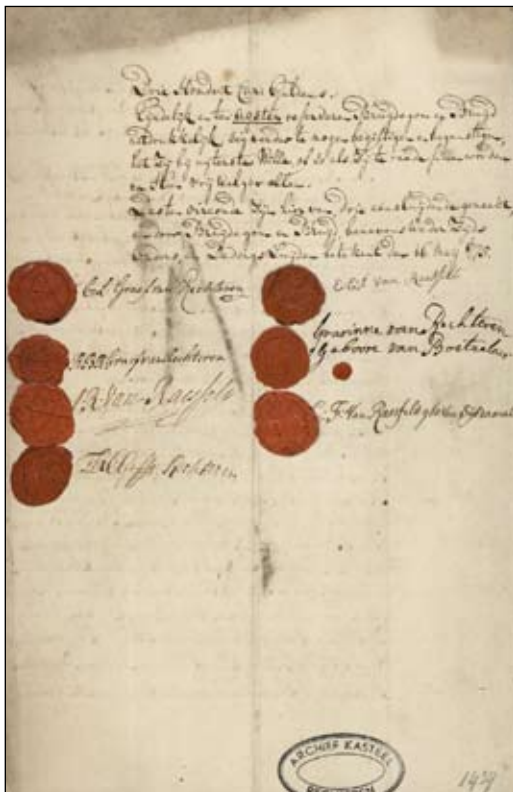
Christiaan Lodewijk voer met zijn oorlogsfregat meerdere keren naar de Middellandse Zee. Daar beleefde hij soms hachelijke avonturen. Zijn schip kwam o.a. in oktober 1783 terecht in een helse storm bij Cadiz en raakte beschadigd. Het werd ter plekke gerepareerd om terug te kunnen varen naar het vaderland. Vervolgens vertrok het op 13 december voor een nieuwe missie in het eskader van de viceadmiraal Reynst. Opnieuw zou het schip met schade in Cadiz binnen lopen. De rest van het eskader belandde in de Golf van Narbonne in een verschrikkelijke storm, waarbij één schip zonk met 450 manschappen aan boord.

In mei 1784 begeleidde de *Harlingen* het vlaggenschip *De Vrijheid* van Toulon naar Vlissingen, alwaar ze op 28 juli voor anker konden gaan. In het archief van het Marinemuseum in Den Helder is een fraai document bewaard gebleven uit die tijd. Het dateert van 24 september 1784 en het betreft een opdracht van viceadmiraal Pieter Hendrik Reynst aan Christiaan Lodewijk om het onder zijn commando varende fregat *Harlingen* in gereedheid te brengen. Hij werd naar de Schelde gezonden om de rivier te bewaken ten tijde van de zgn. *Keteloorlog*. Dit was een kort treffen tussen de troepen van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en het Oostenrijk van Keizer Jozef II. Jozef II eiste namelijk dat zijn schepen ongehinderd doorgang over de Schelde kregen. Dit werd dus ondermeer verhinderd door Christiaan Lodewijk graaf van Rechteren. Het enige schot dat in deze strijd werd gelost, raakte een soepketel...

In september 1785 lag Van Rechteren nog altijd met zijn schip op de Schelde bij Vlissingen, maar kort daarna zou hij de actieve dienst verlaten. Hij

Opdracht van viceadmiraal P.H. Reynst aan kapitein-ter-zee Christiaan Lodewijk graaf van Rechteren om het onder diens commando varende fregat *Harlingen* in gereedheid te brengen, 23 september 1784.
(Collectie Marinemuseum Den Helder)

vestigde zich op Huize Collendoorn en was ondermeer markerichter van Rheeze. De graaf werd in 1788 benoemd tot Landdrost van IJsselmuiden.

Huize Welgelegen

Een derde belangrijk bezit van de Van Rechteren in onze omgeving was Huize Welgelegen in Heemse. In 1805 kocht Christiaan Lodewijk dit landhuis dat in het ancien regime eigendom was van de laatste schouten van Hardenberg, Gramsbergen en Heemse. In het boek 'Welgelegen, des schrijvers huize' staat de geschiedenis van het huis uitgebreid beschreven. Christiaans dochter Maria Clara van Rechteren en haar echtgenoot jonkheer Jacob van Foreest bleven eerst nog enkele jaren op de havezate Collendoorn wonen, maar verhuisden rond 1810, na het overlijden van hun grootmoeder Clara Feyoena, naar de aloude havezate Heemse. De kinderschare van het echtpaar Van Foreest verhuisde mee.

Op de havezate Heemse werden vervolgens nog drie kinderen geboren. Het oude huis van de havezate Collendoorn werd vervolgens in de verhuur gedaan. Zelfs in de Oprechte Haarlemmer Courant van 8 december 1810 werd een advertentie geplaatst:

Olieverfschilderij, getiteld: 'De Nederlandse blokkadevloot voor anker ter rede van Vlissingen', anno 1784. Het tweede schip van links is het fregat Harlingen, onder commando van Christiaan Lodewijk graaf van Rechteren. (Collectie Het Scheepvaartmuseum)

Men presenteerd bij toeval, tegens den 1sten van Bloeiemaand 1810, in het Departement Overijssel, een halfuur van de Stad Hardenbergh, te huur: het huis te Collendoorn, voorzien van acht zoo boven- als beneden kamers, ruime keuken, zolder en kelder, met een stal voor 6 paarden, en voor 7 koeijen, met een alderbeste tuin, beplant met exquise vruchtboomen van allerhande soorten, zeer geschikt tot zomer- en winterverblijf, en des verkiezende met zaaij- en weideland; zijnde dit Goed zeer gelegen voor jagt- en visscherij, en voor eene modieke prijs te huur; nader onderrigting daarover begeerende, kan zich adresseeren bij den heer Van Foreest op den Huize Heemse.

Nog in datzelfde jaar kocht Christiaan Lodewijk voor ruim 863 gulden een woonhuis aan de zuidzijde van de Voorstraat in Hardenberg. Het woonhuis was aangekocht uit de *desolate boedel* van Berend Jan Valkman en Aaltjen Frijlink. Het echtpaar kon de schulden blijkbaar niet meer betalen en zag zich genoodzaakt hun huis van de hand te doen. Van Rechteren was voortaan eigenaar van het pand, maar verhuurde het weer aan de vroegere eigenaren. Bij de aankoop verwierf Van Rechteren ook een tuintje in de Pothof, een perceel grond aan de zgn. *Palsterskamp* en een stukje gaardenland aan de *Korte Steege in de Laage Gaardens*.

Een unieke tekening; de voor zover bekend enige afbeelding van de havezate 'Heemse bij Hardenberg in Zalland'. Penseeltekening van Jacob Stellingwerff, ca. 1723, naar een werktekening van Berhuys. Origineel 155x199 mm. (Collectie Bibliotheek Rotterdam)

In 1817, op 2 november, overleed Maria Clara van Forest-van Rechteren, Christiaans enige nog in leven zijnde kind. Mede hierdoor was Christiaan Lodewijk genoopt om zijn laatste wil te laten vastleggen in een testament. Dat werd in april 1818 opgesteld door notaris Antoni van Riemsdijk. In die akte staat de volgende fraaie standaardtekst: *...in het vooruitzicht van den Dood en de onzekere ure van dien en na zijne ontsterfelijke ziel aan Goode en zijn stoflijk lichaam na doode ter behoorlijke begravinge aanbevoelen te hebben...*

De oude zeekapitein zou nog ruim twee jaar blijven leven en wonen in Welgelegen. Christiaan stierf op 12 augustus 1820, ruim 77 jaar oud. Daarmee stierf de laatste Van Rechteren in onze regio, een kleine honderd jaar nadat zijn vader hier zijn eerste voetstappen zette.

In genoemd boek over Huize Welgelegen is onder andere een passage opgenomen uit de boedelbeschrijving die de notaris enkele maanden na Christiaans overlijden opmaakte van alle roerende goederen die

zich op dat moment nog in het sterfhuis bevonden. In die inventarisstaat lezen we onder andere dat hij een tweetal scheepskompassen en graadbogen bezat. Aan de muur van de zgn. *Groote kamer* hingen schilderijen. Een daarvan bestond uit een voorstelling van een schip in noodgevaar bij storm.

Met de kennis van nu mogen we wel aannemen dat dit een afbeelding was van zijn 'eigen' schip de Harlingen die in 1783 bij Cadiz in het eerder vermelde noodweer was terecht gekomen...

Tekening in gewassen Oost-Indische inkt, getiteld: 'Het kappen der masten van 't landsfregat Harlingen, door een onweer overvallen in de Spaanse Zee, 26 oktober 1783'. (Collectie Maritiem Museum Rotterdam)

Bronnen, o.a.:

- Bibliotheek Rotterdam
- Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, Den Haag
- Archiefcollectie Huis Rechteren bij Dalfsen, HCO Zwolle
- Het Scheepvaartmuseum, Amsterdam
- Maritiem Museum, Rotterdam

Met dank aan:

- drs. Remmelt Daalder, Het Scheepvaartmuseum
- José van Geldrop, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie
- drs. Leon Homburg, Marinemuseum Den Helder